ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ НАУКИ І ОСВІТИ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 84
від 18 квітня 2018 року

Про стан виконання Рекомендацій парламентських слухань на тему: "Освіта, охорона здоров'я та соціальне забезпечення дітей з порушеннями психофізичного розвитку: проблеми та шляхи їх вирішення", схвалених Постановою Верховної Ради України № 96-VIII від 13.01.2015 року

Відповідно до частини першою статті 14 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" щодо здійснення контрольних функцій у частині практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання комітетів, підготовці та поданні відповідних висновків та рекомендацій на розгляд Верховної Ради України та на виконання Плану роботи Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти на період восьмої сесії восьмого скликання щодо обговорення питання в порядку контролю, Комітет заслухав інформацію Кабінету Міністрів України "Про виконання Рекомендацій парламентських слухань на тему: "Освіта, охорона здоров'я та соціальне забезпечення дітей з порушеннями психофізичного розвитку: проблеми та шляхи їх вирішення" та відзначає наступне.

Рекомендації парламентських слухань на тему: "Освіта, охорона здоров'я та соціальне забезпечення дітей з порушеннями психофізичного розвитку: проблеми та шляхи їх вирішення" (далі – Рекомендації), схвалені Постановою Верховної Ради України № 96-VIII від 13 січня 2015 року (далі – Постанова), розглянуті в Кабінеті Міністрів України. Віце-прем'єр-міністром України доручено керівникам центральних органів виконавчої влади надати інформацію щодо стану виконання Рекомендацій. На виконання доручення Комітетом отримано інформацію від Міністерства освіти і науки України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства фінансів України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства інформаційної політики України, Національного агентства України з питань державної служби. Зведені, узагальнюючі матеріали Кабінету Міністрів України до Комітету не надходили.

На запит Комітету з питань науки і освіти надійшли інформаційні матеріали від обласних державних адміністрацій, Національної академії педагогічних наук України, громадських організацій, які опікуються проблемами освіти, соціального захисту дітей з інвалідністю, дітей та підлітків з особливими освітніми потребами.

Рекомендаціями парламентських слухань передбачено низку заходів щодо формування та реалізації оновленої державної політики по відношенню до дітей з особливими освітніми потребами. Рекомендації мають позиції, які розраховані як на короткий, так і на більш тривалий термін виконання. Загалом у Рекомендаціях висловлено понад 70 пропозицій, спрямованих на вирішення наявних проблем та поліпшення роботи з зазначеною категорією громадян.

Заслухавши інформацію Кабінету Міністрів України, спираючись на матеріали щодо виконання Рекомендацій парламентських слухань, які представлені відповідними органами державної виконавчої влади, громадськими організаціями, Комітет констатує, що більшість рекомендованих заходів виконано повністю, або знаходяться в процесі опрацювання та виконання.

Варто відзначити, що значним досягнення останніх років є вдосконалення законодавчої та іншої нормативно правової бази щодо забезпечення прав дітей з особливими освітніми потребами. Так Законом України "Про освіту" від 5 вересня 2017 року державою гарантовано організацію навчання для осіб з особливими освітніми потребами з наданням психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, створення відповідних умов для здобуття освіти шляхом забезпечення розумового пристосування та універсального дизайну, що враховує індивідуальні потреби таких осіб, визначені в індивідуальній програмі розвитку, а також підготовку фахівців для роботи з особами з особливими освітніми потребами на всіх рівнях освіти (статті Закону 19, 20 "Освіта осіб з особливими освітніми потребами", "Інклюзивне навчання"). Всього протягом останніх п'яти років розроблено близько 30 галузевих нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, спрямованих на впровадження архітектурної доступності навчального закладу, індивідуалізації навчально-виховного процесу, особистісно орієнтованих методів навчання, психолого-розвиткової роботи, упорядкування мережі навчальних закладів та на санаторно-курортних закладів системи охорони здоров'я, кадрового забезпечення, умов оплати праці та соціального захисту педагогічних та науково-педагогічних працівників тощо.

У 2017 році Кабінетом Міністрів України затверджено Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки що передбачає: розробку і ухвалення нормативно-правових актів необхідних для впровадження реформи системи інституційного догляду та виховання дітей, аналіз існуючої мережі закладів інституційного догляду за дітьми, оцінювання забезпечення прав дітей в кожному регіоні і затвердження регіональних планів реформування системи інституційного догляду та виховання дітей тощо.

Поступово збільшується фінансування потреб дітей з особливими освітніми потребами. У 2017 році вперше запроваджено субвенцію (цільову дотацію з державного бюджету) на інклюзивну освіту у розмірі 209,4 млн. грн., в Законі України "Про Державний бюджет України на 2018 рік" передбачено вже 504,4 млн. грн. такої субвенції.

Пожвавлено роботу щодо розроблення та видання спеціальних підручників, наочно-дидактичних матеріалів, посібників для дітей з особливими освітніми потребами у спеціальних та інклюзивних умовах, зокрема для дітей із складними порушеннями розвитку (з розладами спектра аутизму, епісиндромом, синдромом Дауна). Національною академією педагогічних наук України підготовлено та видано низку спеціальних видань для навчання дітей цієї категорії, зокрема видано 9 монографій, 37 методичних посібників та навчально-методичних посібників, 4 методичних рекомендацій, 20 підручників, понад 40 корекційно-розвивальних програм.

Водночас, Комітет звертає увагу на необхідність продовження комплексної, цілеспрямованої роботи з вирішення наступних проблем: поступове збільшення видатків бюджетів усіх рівнів на запровадження інклюзивного навчання, соціальної підтримки та медичного супроводу дітей з особливими освітніми потребами; забезпечення архітектурної доступності до всіх існуючих закладів освіти та тих, що вводяться в експлуатацію; вирішення проблем щодо недостатньої кількості спеціальних автобусів, пристосованих для перевезення учнів з фізичними обмеженнями; стимулювання праці педагогічних працівників, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами; продовження реалізації Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей з обов'язковим дотриманням ідеї про те, що "деінституалізація" - це не закриття інтернатів з метою економії коштів, а це – створення послуг у громаді, допомога сім'ям у складних життєвих обставинах через механізми соціальної, матеріальної, медичної підтримки сім'ї, дітей, які в них виховуються.

Потребують вдосконалення механізми надання та використання субвенції державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, зокрема використання залишків коштів у наступному бюджетному періоду з обов'язковим урахуванням цільового призначення.

Враховуючи вищевикладене, Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти в **и р і ш и в:**

1. Інформацію Кабінету Міністрів України про стан виконання Рекомендацій парламентських слухань на тему: "Освіта, охорона здоров'я та соціальне забезпечення дітей з порушеннями психофізичного розвитку: проблеми та шляхи їх вирішення", схвалених Постановою Верховної Ради України № 96-VIII від 13.01.2015 р. взяти до відома.

2. Доручити підкомітету з питань дошкільної, загальної середньої, інклюзивної освіти, забезпечення реалізації права на освіту осіб, місцем проживання

яких є тимчасово окупована територія, територія проведення антитерористичної операції та територія населених пунктів на лінії зіткнення відповідно до Регламенту Верховної Ради України підготувати до розгляду на засіданні Комітету проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання окремих питань організації інклюзивного навчання, внесений народними депутатами України Вілкулом О.Ю, Колєсніковим Д.В., Павловим К.Ю., Гальченком А.В. (реєстр № 8214 від 30.04.2018).

3. Звернутися до Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету з пропозицією щодо збільшення витратної частини Державного бюджету України на 2019 рік за бюджетною програмою 2211220 "Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на дання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами".

4. Кабінету Міністрів України:

4.1. В період опрацювання основних положень проекту Закону України "Про Державний бюджет України на 2019 рік" підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Глави 16 Бюджетного кодексу щодо надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам та надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами;

4.2. Привести у відповідність із вимогами Закону України "Про освіту" Постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2003 № 585 "Про встановлення строку навчання у загальноосвітніх навчальних закладах для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку" (зі змінами від 26.10.2016 № 753);

4.3. Сприяти пришвидшенню прийняття проекту розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції створення та розвитку системи послуг раннього втручання в Україні";

4.4. Забезпечити виконання пункту 2.4. Рекомендацій парламентських слухань, яким передбачено розроблення порядку супроводу дітей з особливими освітніми потребами від народження до повноліття, а також порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, освіти та соціального захисту населення під час здійснення ними супроводу таких дітей;

4.5. Забезпечити контроль за виконанням пункту 5.8 Рекомендацій парламентських слухань, яким передбачено Міністерству охорони здоров'я України проаналізувати стан матеріально-технічної бази, кадрового потенціалу та методологію реабілітації дітей у санаторно-курортних закладах та забезпечити впровадження в їхню діяльність сучасних підходів до медичної та соціальної реабілітації і клінічних протоколів Міністерства охорони здоров'я України для розширення можливостей лікування дітей з інвалідністю. Розробити нормативно-правову базу для відкриття та функціонування санаторіїв з відділеннями для матері та дитини, у тому числі для дітей з розладами психіки та поведінки.

5. Звернути увагу органів виконавчої влади, їх посадових осіб на неухильне та відповідальне виконання чинного законодавства про освіту, охорону здоров'я та соціальний захист осіб з особливими освітніми потребами, запобігання неповажного відношення до такої категорії громадян.

6. Контроль за виконанням Рішення Комітету покласти на підкомітет з питань дошкільної, загальної середньої, інклюзивної освіти, забезпечення реалізації права на освіту осіб, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія, територія проведення антитерористичної операції та територія населених пунктів на лінії зіткнення (Кремінь Т.Д.).

Перший заступник
Голови Комітету **О.В. Співаковський**